АВГУСТ 20
1939 во
№ 116 (1079)
ДОНЫС 10 ур.

СТАВ СТРАНАЯССА ПРОЛЕТАРИЙЯС, ӦТУВТЧӦЙ!

КОМИ КОМСОМОЛЕЦ

ГАЗЕТ ЛЭДЗӦНЫ ВЛКСМ КОМИ ОБКОМ ДА СЫКТЫВКАРСА ГОРКОМ

Лоны Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Сессиялысь шуӧмъяс активнӧя олӧмӧ нуӧдысьясӧн

Август 18 лунӧ помаліс ассьыс удж Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Мӧд Сессия. Коми народлӧн избранникъяс обсудитісны зэв ыджыд тӧдчанлуна вопросъяс да примитісны на кузя шуӧмъяс.

Сессия вынсьӧдіс 1939 во вылӧ республикалысь бюджет, „Коми АССР-са уджалысь йӧз депутатъяслӧн окружнӧй, районнӧй, карса, сиктса да поселковӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь Положение", бӧрйис Коми АССР-са Верховнӧй Суд, вынсьӧдіс Коми АССР Верховнӧй Сӧвет Президиумлысь Указъяс, кодъясӧс сыӧн примитӧма Первой да Мӧд Сессияяс костын.

Республикалӧн бюджет, кодӧс вынсьӧдіс Верховнӧй Сӧветлӧн Сессия, означайтӧ миян республикалысь водзӧ экономическӧя да культурнӧя быдмӧм, народлысь благосостояние быдмӧм. Бюджет вынсьӧдӧма 77.541,5 сюрс шайт суммаын. Тайӧ суммаысь 71,8 прӧчентыс (55.670,1 сюрс шайт) сетсьӧ социально-культурнӧй мероприятиеяс вылӧ.

Тайӧ лыдпасъяс нӧшта ӧтчыд петкӧдлӧны большевикъяс партиялысь, сӧветскӧй правительстволысь, народъяслӧн великӧй вождь радейтана Сталинлысь мудзлытӧм тӧждлун уджалысь йӧзлысь благосостояние да культура кыпӧдӧм вӧсна.

Сӧветскӧй власть воэсӧ коми сикт тӧдны позьтӧма вежсис. Важӧн коми уджалысь йӧзӧс жестокӧя нартитлісны царскӧй чиновникъяс, кулакъяс, купечъяс. Уджалысь йӧз олісны семыдын, нуждаын. Тшыгъялӧм, гӧльлун налӧн вӧлі торъявлытӧм спутникӧн. Ӧні коми народ олӧ радостнӧй, обеспеченнӧй олӧмӧн. Паськыд колхознӧй муяс вылын уджалӧны витсё сайӧ трактор, уна комбайн да мукӧд сложнӧй сельскохозяйственнӧй машинаяс. Миян эм 19 средней школа, 90 неполнӧй средней школа, 375 начальнӧй школа, 169 лыддысян керка, 46 библиотека, 14 культура керка, 30 колхознӧй клуб. Миян эм кык институт да 13 различнӧй средней учебнӧй заведение.

Коми республикаса томйӧз вермӧны получитны не сӧмын начальнӧй да средней образование, найӧ получайтӧны высшӧй образование. Тайӧ шуд йылысь важӧн эз лысьтлыны весиг мӧвпавны коми уджалысь томйӧз.

Республикалӧн 1939 вося бюджет—эм культура водзӧ дзоридзалӧмлӧн бюджет и сійӧс олӧмӧ пӧртӧм вӧсна тыш эм почетнӧй мог комсомольскӧй организацияяслӧн. Бюджетлӧн быд копейка сійӧ народлӧн достояние и сыкӧд колӧ вӧдитчыны кӧзяинскӧя. Финансовӧй планъяс колӧ олӧмӧ пӧртны быть.

Местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс эм зэв ыджыд событие миян республика олӧмын. Тайӧ кампание аслас размах сертиыс ёна ыджыдджык СССР-са, РСФСР-са да Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс кузя избирательнӧй кампанияясысь. Тайӧ кампание требуйтӧ зэв ыджыд напряжениеа удж комсомольскӧй организацияссянь.

Комсомольскӧй организацияяс должен ӧсь сетны ассьыныс медбур вынъяс уджалысь йӧз пӧвсын массово-разъяснительнӧй удж нуӧдӧм вылӧ. Комсомольскӧй агитаторъяслӧн, беседчикъяслӧн мог—бура, пыдіа разъяснитны томйӧзлы, рабочӧйяслы, колхозникъяслы местнӧй Сӧветъясӧ бӧрйысьӧмъяс йылысь Положение, кодӧс вынсьӧдіс Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Мӧд Сессия. Колӧ тӧдмӧдны найӧс СССР-са Сталинскӧй Конституцияӧн, РСФСР-са Конституцияӧн, Коми АССР-са Конституцияӧн, разъяснитны Положениелысь быд пункт.

Коми АССР Верховнӧй Сӧвет Мӧд Сессиялӧн удж муніс плодотворнӧя, полнӧй единодушиеын. Став вопрос решайтсис ӧтсӧгласӧн. Большевистскӧй организованность, мӧвпъяслӧн да действиеяслӧн единство петкӧдчысис Верховнӧй Сӧвет Президиумлысь Указъяс, кодъясӧс сыӧн примитӧма Сессияяс костса кадӧ, вынсьӧдӧмын.

Комсомольскӧй организацияяс водзӧ сувтӧ мог—вайӧдны став томйӧздз, став уджалысь йӧздз Сессиялысь шуӧмъяс, примитны медся активнӧй участие Сессиялысь ыджыд тӧдчанлуна шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧмын.

ЫДЖЫД ФЕРГАНСКӦЙ КАНАЛ СТРОИТЕЛЬСТВО ВЫЛЫН

ФЕРГАНА, 16. (ТАСС). Ыджыд Ферганскӧй канал строительство вылын уджалӧ 156 сюрс мортысь унджык.

Строительство заводитчӧмсянь перйӧма 8.767.517 кубометр му—план дінӧ 54,2 прӧчент.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Мӧд Сессиялӧн заседаниеяс йылысь

ИНФОРМАЦИОННӦЙ ЮӦРТӦМ

1939 вося август 18 лун

Август 18 лунӧ 6 час рытын, Правительство керкаын заседаниеяс залын, вӧлі Коми АССР-са первой созыва Верховнӧй Сӧвет Мӧд Сессиялӧн квайтӧд заседание.

Председательствуйтӧ — Коми АССР Верховнӧй Сӧветса Председательӧс вежысь депутат **П. И. Уляшева.**

Сӧрнитанторъясын—Коми АССР-са Верховнӧй Суд бӧрйӧм.

Депутат **С. А. Корелин** выступайтӧ докладӧн Коми АССР-са Верховнӧй Суд бӧрйӧм йылысь да пыртӧ Коми АССР Верховнӧй Сӧветса Старейшинаяс Сӧвет нимсянь предложение кандидатъяслӧн состав йылысь, кодъяс выдвигайтсьӧны Старейшинаяс Сӧветӧн Коми АССР-са Верховнӧй Судӧ.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет принимайтӧ постановление бӧрйыны Коми АССР-са Верховнӧй Суд 17 мортысь. Персональнӧй гӧлӧсуйтӧмӧн Верховнӧй Сӧвет бӧрйӧ Коми АССР-са Верховнӧй Судса Председательӧн **Зосима Иванович Королев** ӧртӧс да Коми АССР Верховнӧй Судса шленъясӧн ӧртъясӧс: **Степан Александрович Басовӧс, Василий Митрофанович Шешуковӧс, Августа Георгиевна Бессоноваӧс, Степан Алексеевич Екишевӧс, Александра Федоровна Исаковаӧс, Александр Васильевич Миковӧс, Василий Петрович Мальцевӧс, Степан Семенович Нечаевӧс, Николай Аркадьевич Омеличевӧс, Александр Дмитриевич Рубцовӧс, Николай Данилович Распутинӧс, Михаил Николаевич Семяшкинӧс, Егор Константинович Стрекаловӧс, Николай Алексеевич Соковиковӧс, Анфиса Николаевна Цыпановаӧс да Григорий Иванович Васильевӧс.**

Коми АССР Верховный Сӧветса Старейшинаяс Сӧветсянь депутат **С. А. Корелин** сетӧ предложение Коми АССР-са Верховнӧй Судӧ народнӧй заседательясӧс 220 морт лыдӧн бӧрйӧм йылысь. Персональнӧй голосованиеӧн Верховнӧй Сӧвет бӧрйӧ Коми АССР Верховнӧй Судса народнӧй заседательясӧн 220 мортӧс.

Сэсся Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет вуджӧ Сессия сӧрнитанторъясын нёльӧд вопрос—Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумлысь Указъяс видлалӧм, кодъясӧс примитӧма Первой да Мӧд Сессияяс костса кадӧ да подлежитӧны вынсьӧдны Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветӧн.

Тайӧ вопрос кузя докладӧн выступитіс Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумса секретарь депутат **В. Н. Филиппов.**

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн принимайтӧ „Коми АССР-са Конституциялысь (Основнӧй Закон) 14-ӧд, 44-ӧд, 77-ӧд, 80^{1} статьяяс вежӧм да содтӧм йылысь Закон" сыкӧд йитӧдын, мый лои котыртӧма выль районъяс—Корткеросса, Ухтаса да Железнодорожнӧй, котыртӧма Коми АССР-са Совнарком бердын Строительнӧй материалъяс кузя промышленностьлысь Управление да Печорскӧй округын Окружнӧй Суд.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн вынсьӧдӧ Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумлысь Указъяс Коми АССР-са народнӧй комиссаръясӧс назначитӧм йылысь:

Пытшкӧсса делӧяс кузя Народнӧй Комиссарӧн — **М. И. Журавлев** ӧртӧс,

Просвещение кузя Народнӧй Комиссарӧн—**А. И. Подорова** ӧртӧс,

Коммунальнӧй овмӧс кузя Народнӧй Комиссарӧн—**А. Д. Ясько** ӧртӧс,

Финансъяс кузя Народнӧй Комиссарӧн—**П. С. Шарапов** ӧртӧс,

Здравоохранение кузя Народнӧй Комиссарӧн—**А. А. Полещикова** ӧртӧс,

Коми АССР-са Совнарком бердын Дорожнӧй Управлениеса начальникӧн—**Д. В. Пиньевский** ӧртӧс,

Коми АССР-са Совнарком бердын Строительнӧй материалъяс промышленность Управлениеса начальникӧн—**М. С. Кизьюров** ӧртӧс.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет принимайтӧ депутат **В. Н. Филипповлысь** предложение **П. И. Размыслов** ӧртӧс Коми АССР Верховнӧй Сӧветса председательлысь мездӧм йылысь, сылӧн Коми АССР-ысь мунӧмкӧд йитӧдын.

Старейшинаяслӧн Сӧвет поручитӧм серти депутат, **В. Н. Филиппов** пыртӧ предложение вынсьӧдны Коми АССР Верховнӧй Сӧветса Председательӧн депутат **Г. К. Костин** ӧртӧс. Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет ӧтсӧгласӧн шуӧ вынсьӧдны **Г. К. Костин** ӧртӧс Коми АССР Верховнӧй Сӧветса председательӧн.

Председательствуйтӧ — Коми АССР Верховнӧй Сӧветса Председатель депутат **Г. К. Костин.**

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет мездӧ Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председательӧс вежысь обязанностьясысь **А. Н. Корытовская** ӧртӧс, сылӧн кузя висьӧмкӧд йитӧдын.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет вынсьӧдӧ Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумса Председательӧс вежысьӧн депутат **Т. Д. Коткова** ӧртӧс да Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Президиумса шленъясӧн депутатъяс **П. А. Дубленникова да Ф. Т. Гух** ӧртъясӧс.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет мездіс **П. С. Шарапов** ӧртӧс Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Бюджетнӧй Комиссияса Председательысь, сійӧс Коми АССР-са Финансъяс кузя Народнӧй Комиссарӧн назначитӧмкӧд йитӧдын да вынсьӧдіс Коми АССР-са Верховнӧй Сӧвет Бюджетнӧй Комиссияса Председательӧн Бюджетнӧй Комиссияса шлен депутат **С. Д. Турышевӧс.**

Та бӧрын Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлысь Сессияӧс приветствуйтӧны Максаковскӧй запаньысь кылӧдчысь стахановецъяслӧн делегация нимсянь **Смолев** ӧрт да карса пионеръяслӧн делегация вимсянь **Поповцева** ӧрт.

Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлӧн Мӧд Сессия ыджыд кыпыдлунӧн принимайтӧ приветственнӧй телеграмма народъяслӧн вождь **Сталин** ӧртлы.

Председательствуйтысь—Коми АССР Верховнӧй Сӧветса Председатель депутат **Г. К. Костин** юӧртӧ, мый Мӧд Сессиялӧн сӧрнитанторъяс исчерпайтӧма да объявляйтӧ Коми АССР-са Верховнӧй Сӧветлысь Мӧд Сессия тупкысьӧмӧн.

Мунӧны Ухтаӧ

Ыджыд радлунӧн Коми республикаса томйӧз—колхозникъяс да колхозницаяс чукӧстчисны Луз районса Лойма сиктса том колхозникъяс да колхозницаяслӧн Ухтаса нефтянӧй промышленностьӧ уджавны мунӧм йылысь чукӧстчӧм вылӧ.

Комсомолецъяс, несоюзнӧй томйӧз тайӧ чукӧстчӧм вылас вочавидзӧны конкретнӧй делӧясӧн. Август 18 лунӧ да водзджык Ухтаӧ муніcны 36 комсомолец да несоюзнӧй том морт. Тайӧ йӧз пӧвсас Сыктыв районысь 16 морт, Луз районысь 12 морт да Сыктывдін районысь 8 морт.

Мунысьяс пӧвсын—бухгалтер Зинаида Бутарина, учительница М. Горчакова, стахановецъяс—Н. Размыслов, А. Попов, С. Калов да мукӧд ӧртъяс.

XXV Международнӧй юношескӧй лун кежлӧ гӧтӧвитчӧм да нуӧдӧм йылысь

ВЛКСМ ЦК-ын

ВЛКСМ ЦК предложитіс став комсомольскӧй организацияяслы XXV Международнӧй Юношескӧй Лун кежлӧ гӧтӧвитчӧм кузя удж нуӧдны комсомолецъяссӧ да томйӧзсӧ ВКП(б) XVIII съездлысь историческӧй шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧм вылӧ водзӧ мобилизуйтан знак улын.

Торъя тӧдчанлун ВЛКСМ ЦК сетӧ Коймӧд Сталинскӧй Пятилеткаса новостройкаяс вылын ВЛКСМ ЦК VIII пленум шуӧмъяскӧд лӧсялӧмын комсомольскӧй организацияяслысь удж развертывайтӧмлы.

Международнӧй Юношескӧй Лун кежлӧ лӧсьӧдчӧм должен ознаменуйтсьыны социалистической ордйысьӧмлӧн да стахановскӧй движениелӧн выль подъёмӧн, СССР-лысь оборонной выньӧр ёнмӧдӧм кузя комсомоллысь удж бурмӧдӧмӧн. Быд комсомольскӧй организация аслас предприятие, учреждение, совхоз, колхоз условиеясын обязан активнӧйджыка босьтчыны практическӧй могъяс решитӧмӧ, добивайтчыны конкретнӧй результатъяс.

Томйӧзлысь праздник нуӧдіг кежлӧ гӧтӧвитчӧмӧн, комсомольскӧй организацияяс обязанӧсь бурмӧдны удж пропаганда йылысь ВКП(б) ЦК-лысь да ВЛКСМ ЦК-лысь шуӧмъяс олӧмӧ пӧртӧм кузя. Колӧ паськыдджыка развернитны агитационно-массовӧй удж уджалысь йӧз депутатъяслӧн местнӧй Сӧветъясӧ локтан бӧрйысьӧмъяс кежлӧ гӧтӧвитчӧм кузя, тайӧ удж нуӧдӧм вылӧ комсомольскӧй активлысь медбур юкӧн выделитӧмӧн да налы уджын конкретнӧй отсӧг котыртӧмӧн.

ВЛКСМ ЦК предложитіс комсомольскӧй организацияяслы нуӧдны августын восьса комсомольскӧй собраниеяс XXV Международнӧй Юношескӧй Лун йылысь докладӧн да наметитны праздник нуӧдан конкретнӧй план. Лыддьӧмъяс, беседаяс, докладъяс, выставкаяс котыртӧмӧн тӧдмӧдны томйӧзсӧ международнӧй положение вопросъясӧн, капиталистическӧй странаяса уджалысь томйӧз олӧмӧн да тышӧн, нуӧдны водзӧ ВКП(б) XVIII съездлысь историческӧй шуӧмъяс разъяснитӧм кузя удж.

Став пионерскӧй отрядъясын нуӧдны XXV Международнӧй Юношескӧй Лунлы сиӧм сборъяс, наын участвуйтӧмӧ Сӧветскӧй Союзса Геройясӧс, знатнӧй стахановецъясӧс, наукаса, искусствоса, литератураса работникъясӧс привлекайтӧмӧн. Нуӧдны праздниклы сиӧм массовӧй гуляниеяс, спортивнӧй ордйысьӧмъяс, военнӧй учениеяс, карнавалъяс, вечеръяс да встречаяс томйӧзлысь миян рӧдинаса знатнӧй йӧзкӧд.

Комсомольскӧй печатьлы, радио пыр, кинохроникаын паськыда освещайтны XXV Международнӧй Юношескӧй Лунлысь тӧдчанлун, сійӧ нуӧдіг кежлӧ лӧсьӧдчӧм мунӧм.

Авиация лун Сыктывкарын

11 час лун кежлӧ Сыктывкарса аэродром тыри праздничнӧя пасьтасьӧм уджалысь йӧзӧн. Славнӧй сӧветскӧй соколъясӧс, рӧдинаса преданнӧй патриотъясӧс локтісны чолӧмавны рабочӧйяс, колхозникъяс да трудовӧй интеллигенция.

Аэродром мичмӧдӧма. Флагъяс дӧлалӧны аэропорт здание вылын, лётнӧй состав общежитие вылын да трибуна вылын.

Заводитчӧ митинг. Трибуна вылын сӧветскӧй, партийнӧй да комсомольскӧй организацияясса веськӧдлысьяс, Коми АССР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс. Митинг восьтӧ Сыктывкарскӧй горсоветса председатель Пивнев ёрт. Кыв сетсьӧ ВКП(б) горкомса секретарь Турышев ёртлы, кодi чолӧмаліс уджалысь йӧзӧс сӧветскӧй народлӧн радуйтчана праздник—Авиация лунӧн.

Сыктывкарса комсомолецъяс да несоюзнӧй томйӧз нимсянь чолӧмалана кыв висьталіс ВЛКСМ горкомса секретарь Безгодов ёрт. Лётчикъяс, авиатехникъяс да мотористъяс нимсянь уджалысь йӧзӧс чолӧмаліс Циновой ёрт.

Митинг помасис. Серебристӧй самолётъяс качӧдчӧны сынӧдӧ. Зрительяс вывті найӧ лэбӧны первой клинӧн, бӧрас пеллинг стройӧн. Самолётъяс пуксьӧны. Самолётъяс очередӧн качӧдчӧны сынӧдӧ. Ӧти, мӧд парашютист сьӧд чутӧн шыбытчӧны самолётъясысь. Здук—и еджыд парашютъяс воссьӧны сынӧдын. Ыджыд вниманиеӧн зрительяс видзӧдӧны парашютистъяс бӧрся. Та кындзи аэродром вылын вӧлі нуӧдӧма стахановецъясӧс да стахановкаясӧс самолётъяс вылын гуляйтӧдӧм.

Водзын мунӧ Поповлӧн бригада

Сыктывкарса мӧд номера вӧрпилитан заводын вӧр ваысь лэптан удж вылын Михаил Поповлӧн бригада мунӧ водзын. Сійӧ лунся нормасӧ быд лун тыртӧ 140-150 прӧчент вылӧ. Август 15 лунӧ Коми АССР Верховнӧй Сӧветлӧн Мӧд Сессия честь кузя М. Л. Поповлӧн бригада ваысь кер лэптӧмын лунся нормасӧ тыртіс 200 прӧчент вылӧ.

Козлов.

Сталинскӧй авиациялӧн праздник

Авиация лун Тушинскӧй аэродром вылын

Быд во— август 18 лунӧ —страна подводитӧ аслас воздушнӧй флотлӧн победаяслысь замечательнӧй итогъяс. Тайӧ луныс сӧветскӧй народлӧн календарын лои сталинскӧй авиациялысь выньӧр демонстрируйтан лунӧн.

Торъя кыпыдлунӧн тайӧ традиционнӧй праздникыс пыр мунӧ столица бердса Тушинскӧй аэродром вылын. Аэродром веж поле вылын, матыса холмъяс вылын, кӧрттуй насып вылын, В. П. Чкалов нима СССР-са Центральнӧй аэроклуба территория вылын чукӧртчис миллион гӧгӧр морт.

Праздник заводитчытӧдз колис некымын минут. В. П. Чкалов нима СССР-са Центральнӧй аэроклуб трибуна вылын И. В. Сталин, В. М. Молотов, К. Е. Ворошилов, Л. М. Каганович, А. И. Микоян, А. А. Жданов, Н. М. Шверник, Л. П. Берия, Е. М. Маленков, Н. А. Булганин, А. Я. Вышинский, Н. Т. Кузнецов, Г. И. Кулик, С. М. Буденный, М. М. Каганович, А. Е. Бадаев, А. С. Щербаков, А. Д. Локтионов, Н. А. Михайлов ёртъяс, Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армияса да Военно-Морскӧй Флотса высшӧй командованиеса представительяс, Гражданскӧй Воздушнӧй Флотса да СССР Осоавиахимса руководящӧй работникъяс.

Гӧстьяс пӧвсын—ВКП(б) ЦК-са, МК-са да МГК-са шленъяс да кандидатъяс, народнӧй комиссаръяс, СССР Верховнӧй Сӧветса, РСФСР Верховнӧй Сӧветса депутатъяс, Сӧветскӧй Союзса Геройяс, московскӧй предприятиеясысь стахановецъяс да ударникъяс, сӧветскӧй интеллигенциялӧн уналыда представительяс.

Праздник вылын присутствуйтӧны дипломатическӧй корпусса чинъяс, Москваын находитчысь английскӧй да французскӧй военнӧй миссияясса шленъяс, да сідз жӧ сӧветскӧй да иностраннӧй печатьса представительяс.

Аэродром вылын быдмисны парусиновӧй палаткаяс. Найӧ бердын расположитчис авиационӧй праздниклӧн штаб. Пызан сайын, прославленнӧй лётчик—Сӧветскӧй Союзса Герой комбриг А. В. Беляков. Сійӧ талун веськӧдлӧ празднестволӧн ыджыд программа нуӧдӧмӧн, кодлӧн графикыс расчитайтӧма секундаа точностьӧн.

15 час. „Интернационаллӧн" шыяс висьталӧны грандиознӧй авиационнӧй праздник восьтӧм йылысь. Сійӧ воссьӧ Осоавиахимса авиация парадӧн, кӧні примитіс участие 200 сяяс учебнӧй да спортивнӧй самолёт. Тайӧ машинаясса штурвалъяс сайын находитчисны инженеръяс, техникъяс, рабочӧйяс, служащӧйяс, домашнӧй хозяйкаяс—столицаса аэроклубъясысь воспитанникъяс, кодъяс овладейтісны лётнӧй делӧӧн асланыс основнӧй уджысь ордӧдчывтӧг.

Четкӧй стройӧн лэбӧны „УТ-1" да „УТ-2" самолётъяс, кодъяс пырӧны миян спортивнӧй авиацияӧ. Пилотъяс Воейков, Потапов да Захудалин ёртъяс „УТ-1" самолёт вылын петкӧдлӧны высшӧй пилотажлысь образецъяс, кокнид самолётъяслысь отличнӧй лётнӧй качествояс демонстрируйтӧмӧн.

Зэв яркӧйӧн вӧлі планеристъяслӧн выступление. Торъя внимание кыскис воздушнӧй поезд, кодӧс составитӧма 11 планерысь.

Аэродром вылын петкӧдчис мӧд планернӧй поезд, а недыр мысти и коймӧд. Сӧветскӧй планеризмса мастеръяс продемонстрируйтісны планеръяс вылын высшӧй пилотажлысь фигураяс не этшаджык искусӧя, сы дорысь кыдзи сійӧс вӧлі вӧчӧма найӧ самолётъяс вылын.

Видзӧдысьяс восторженнӧя встретитісны РККА-са Военно-воздушнӧй вынъяслӧн боевӧй самолётъяслысь воӧм. Военнӧй самолётъяслысь выступление восьтіс капитан Шолохов быстроходнӧй маневреннӧй истребитель вылын. Некымын минут чӧж замечательнӧй пилот последовательнӧ выполнитіс высшӧй пилотажлысь уна фигура,—горка, кыпӧдчысь штопор, пике, замедленнӧй „бочка", тройнӧй „бочка", бара пике да бара „бочка". Сэтшӧм жӧ лётнӧй мастерство мӧд типа истребитель вылын петкӧдліс капитан Кошевой. Полковник Катичев да майор Головня исключительнӧй мастерствоӧн петкӧдлісны кык истребительлысь воздушнӧй бой. Тайӧ вӧлі сӧветскӧй лётчикъяс боевӧй выучкалӧн замечательнӧй образец.

...Моторъяслӧн оглушительнӧй зык орӧдіс сынӧд. Ыджыд скоростьӧн аэродром вылӧд бреющӧй лэбзьӧмӧн муніс гӧрд бордъя истребительяслӧн пятерка. Майор Якушин командование улын тайӧ звеноыс тыдовтчыліс кыдзи чардби да качӧдчис вывлань. Москвичъяс восхищениеӧн видзӧдісны тӧдса пятеркалӧн непревзойденнӧй мастерство вылӧ. Сійӧс коркӧ новлӧдліс повтӧм лётчик Сӧветскӧй Союзса Герой Анатолий Серов.

Вылын аэродром вылӧд лэбис сӧветскӧй истребительяслӧн пятерка Сӧветскӧй Союзса Герой Александр Осипенколӧн машина юрнуӧдӧм улын.

Воздушнӧй арена кушмис. Чӧвусис народлӧн миллионнӧй масса, кодi гигантскӧй лагерӧн расположитчис лётнӧй поле гӧгӧр. Сиреналӧн воздушнӧй гудокъяс висьталісны сынӧдвывса нападениелысь инсценировка заводитӧм йылысь. Ыджыд заводлӧн макет, кодӧс стрӧитӧма аэродром вылын, должен подвергнитчыны бомбардировка улӧ.

...Сынӧдӧ качӧдчисны оборонаса истребительяс.

Горизонт вылын мытчысисны „неприятель" бомбардировщикъяслӧн первой эскадрильяс. Найӧ воисны аэродром границаяс бердӧ.

Зенитнӧй артиллерия восьтіс ураганнӧй би. Истребительяслӧн первой группа атакуйтӧ „завод" смертоноснӧй би ливеньӧн. Мӧд да коймӧд истребительяслӧн группаяс уськӧдчӧны оборонаса истребительяс вылӧ. Уна сюрс зритель восхищениеӧн видзӧдӧ военнӧй пилотъяслӧн яръюгыд мастерство бӧрся. Бой мунӧ оз дыр. Оборонаса истребительяс дугӧдӧны сійӧс, медым атакуйтны сьӧкыд корабльяс. Атака мунӧ яръюгыда.

Зенитнӧй артиллерия ёнмӧдӧ би. Сынӧдын то сэні, то тані „орласьӧны" снарядъяс. Со нин бомбардировщикъяс мунӧны „завод" вылӧд. Гылалӧны первой „бомбаяс". Заводскӧй дворын кылӧ страшнӧй вына взрыв. Тыдовтчӧ сьӧд тшын. Бомбардировщикъяслӧн первой атакаясӧн жугӧдӧма складъяс да „заводлӧн" сборочнӧй мастерскӧйяс. На бӧрся бомбардировщикъяс атакуйтӧны зенитнӧй артиллерияӧс.

Вылысь пансьӧ воздушнӧй бой. Оборонаса истребительяскӧд тшӧтш „противниклӧн" истребительяс кузя би нуӧдӧ и зенитнӧй артиллерия.

Регыд аэродром вылӧ воӧны нападение выль бомбардировщикъяслӧн эскадрильяс. Найӧс сідз жӧ сопровождайтӧны истребительяс. Зенитнӧй лыйлӧмъяслӧн выль шквал оз дзуг налысь прекраснӧй боевӧй строй. Нӧшта миг—и „завод" вылӧ усьӧны выль „бомбаяс". Гырысь заводскӧй зданиеяс, бензин видзан инъяс пӧрӧны развалинаясӧ. Сьӧд тшын тыртӧ аэродром поле.

Воздушнӧй бой инценируйтӧм помасис. Аэродром вывті, кыдзи метеоръяс, лэбисны 4 великолепнӧй серебристо-серӧй машина. Тайӧ вӧліны выль скоростнӧй истребительяс да бомбардировщикъяс.

Тайӧ машинаяс бӧрын аэродром вылын петкӧдчис гигантскӧй квайт мотора воздушнӧй корабль „СССР Л-760". Исполинскӧй корабль нуӧдіс миян странаса прославленнӧй лётчик Сӧветскӧй Союзса Герой М. М. Громов.

Празднестволӧн грандиознӧй программа помассис парашютнӧй десант чеччӧмӧн. Куим сьӧкыд корабль вылысь ӧттшӧтш чеччисны 45 морт.

Тушиноын воздушнӧй парад вӧлі сталинскӧй авиация несокрушимӧй мощлӧн да вынлӧн демонстрацияӧн. Народ аслас синмӧн аддзис могуществосӧ аслас авиациялысь, аслас славнӧй соколъяслысь, кодъясӧс выпестуйтӧма великӧй Сталинӧн, кодъяс помтӧма преданӧсь рӧдиналы, большевистскӧй партиялы, сӧветскӧй правительстволы.

Социализм страналӧн воздушнӧй флот дась любӧй минутын победоноснӧя отразитны враглысь нападение грознӧй натискӧн, ворошиловскӧй залпӧн бырӧдны врагӧс сылӧн аслас территория вылын. (ТАСС).

БУРА ШОЙЧЧӦМ БӦРЫН—ОТЛИЧНӦЯ ВЕЛӦДЧЫНЫ!

АМФИБИЯ

Июль 23 лунӧ Сыктывкарса Киров нима улича вылысь позьӧ вӧлі аддзыны интереснӧй тор: туй вывті таркӧдіс кутшӧмкӧ ичӧтик машина, сійӧн вӧлі веськӧдлӧ детинка. Но нӧшта ыджыд дивуйтчӧн вӧлі, кор сійӧ локтіс Сыктыв ю дорӧдз да ва вылӧ лэччӧмӧн, мӧдіс мунны ва вывті. Тайӧ вӧлі пыж „амфибия", а сійӧ руль саяс пукаліс сійӧс вӧчысь, Сыктывкарса 12-ӧд школаын велӧдчысь Алексей Фролов.

Сыӧн вӧчӧм „амфибия" вермӧ мунны и му вывті и ва вывті. Июль 24-ӧд лунӧ, Военно-Морской флӧт праздникын участвуйтіс аслас „амфибияӧн" и Алеша Фролов. Алешаӧс „амфибия" вӧчӧмысь премируйтісны 200 шайт сьӧмӧн.

ПЛОСКОВ.

Рабочӧйяс ордын

Баян, треугольник, бубен да кастаньетӧн ворсӧмӧн да сьылӧмӧн, шуткаясӧн пионеръяс мунісны Максаковкаса запаньӧ гажӧдны рабочӧйясӧс. Мунысьяс пиысь медся ичӧтъяс Иня да Надя. Найӧ кыкнаныс мӧдасны выступайтны роч народнӧй сьыланкывъясӧн, участвуйтны постановкаын, кукольнӧй театр представлениеясын. Баянист Степа Малыгин главнӧй музыкант. Степа ворсӧ быд пӧлӧс гармошка вылын.

Матыстчигӧн мӧдім Максаковскӧй запань дорӧ. Тыдалӧны нин запаньлӧн зданиеяс. Пионеръясӧс приветливӧя встретитісны рабочӧйяс. Найӧ вӧлі тӧдӧны нин, мый на ордӧ локтӧны сыктывкарса пионеръяс.

Клублӧн зал вӧлі тыр рабочӧйясӧн. Первой номерӧн выступитім „Наткадипломатка" нима неыджыд пьесаӧн. Сы бӧрын вӧліны представлениеяс кукольнӧй театрлӧн. Баян вылын ворсӧмӧн выступайтіс Степа Малыгин. Вӧліны выступлениеяс и шумовӧй оркестрлӧн.

Вечер помын Максаковскӧй запаньса месткомысь юралысь Порошкин ёрт благодаритіс пионеръясӧс став рабочӧйяс нимсянь найӧс гажӧдӧмысь да корис волыны нӧшта мӧдысь.

Всеволод МОРОКОВ.

ВЕЛӦДЧАН ВО КЕЖЛӦ ДАСЬ

Таво ме мӧда велӧдчыны 7-ӧд классын. Велӧдчан во кежлӧ ме дась, ньӧбӧма унджык учебникыс нин. 7-ӧд классын лоӧны выль предметъяс, кыдз химия, Конституция. Конституцияӧн тӧдмасьны ме заводитӧ ӧнісянь нин, медым кокниджык лоӧ гӧгӧрвоны велӧдчигӧн.

Колян во физикаысь учебник абутӧм вӧсна велӧдчи сӧмын посредственнӧя. Таво менам эм учебник и физикаысь. Велӧдчыны мӧда бура.

КЛАНЯ СОЛОВЬЕВА.

Велӧдчысь челядь гажаа коллялӧны гожся каникулъяс. СНИМОК ВЫЛЫН: Ворсӧны волейболӧн. Фото А. Пельмеговлӧн.

Ветлім Москваӧ

Пионеръяслӧн да школьникъяслӧн республиканскӧй обороннӧй ордйысьӧмъяс вылын ПВХО кузя медводдза места босьтіс миян школаса команда. Эз вӧв помыс миян радлӧмлы кор тӧдмалім, мый пионеръяслӧн да школьникъяслӧн Ставсоюзса обороннӧй ордйысьӧмъяс вылӧ мунас миян команда. Июльын мӧдӧдчим Москваӧ.

— Ылын ӧ нӧшта Москваӧдзыд?

— А кымын километр эськӧ нӧшта колис Москваӧдзыд? Дугдывтӧг юасим ми Москваӧ матыстчигӧн.

Со и Москва. Вокзалысь карӧ петӧм бӧрын Москва миянлы сетіс ыджыд впечатление аслас величиенас, мичлуннас, шумнас.

Кымын автомобиль, трамвай, троллейбус мунӧны уличъясӧдыс!

Некор ог вунӧд Москваӧ волӧм. Уналаӧ ми волім Москваын. Медводз мунім мавзолейӧ, аддзывны став мувывса уджалысь йӧзлысь вождьӧс Владимир Ильич Ленинӧс. Сійӧс видлыны воӧмаӧсь унаӧн-унаӧн, йӧзыс оръявлытӧг нюжӧдчӧмны Краснӧй площадь вылын некымын сё метр кузя.

Волім музейясӧ, зоопаркӧ. Зоопаркын ми аддзылім тӧдсаясӧс—левъясӧс, слӧнъясӧс и уна-уна пӧлӧс зверьясӧс да пӧткаясӧс.

А метроӧ волӧм! Сэні сэтшӧм гажа, быдлаті сэтшӧм мича, югыд, он чайт, мый тэ му пытшкын.

Москваын ми олім палаткаясын—лагерын. Сысянь матын вӧлі ордйысян ин. Ордйысьӧмъяс вылӧ вӧлі воӧмаӧсь некымын сё морт, уна национальностя челядь—и чувашъяс, и узбекъяс, и мордваяс и уна мукӧд. Олім ми ставӧн дружнӧя, гажаа.

ПВХО кузя ордйысьӧмъясын миян команда босьтіс 11-ӧд места 40 сайӧ команда пиысь. Но тайӧ миянӧс оз успокаивайт. Мӧдарӧ, ми долженӧсь оборона уджӧ ёна бурмӧдны. Тайӧ мог выль велӧдчан воын, медым ми лоим отличнӧй стрелокъясӧн, отличнӧй санитаръясӧн.

Москваӧ ветлӧм сетіс уна бур. Миян ёна паськаліс кругозор, тӧдӧмлунъяс. Выль велӧдчан воын велӧдчыны кутам нӧшта бурджыка.

Ш. КОМИ.

ЛОАМ СЭТШӦМ ЖӦ ОТВАЖНӦЙЯСӦН

Гожся каникулъяс дырйи ме видзӧді уна кинокартина. Но медся ёна меным кажитчис „Эскадрилья №-5" кино-фильм. Сэні героиня—сӧветскӧй лётчица Ольга. Сійӧ вӧлі отважнӧй нывкаӧн, помтӧма преданнӧйӧн сӧветскӧй народлы, сійӧ став сьӧлӧмсяньыс ненавидитіс сӧветскӧй народлысь врагъясӧс.

... Сӧветскӧй Союз вылӧ уськӧдчисны зверьмӧм самурайяс. Ольга тшӧтш участвуйтіс японскӧй самолётъяслы паныд тышын. Мыйда мужество, отвага да геройство петкӧдліс тайӧ тышас Ольга! Ме кӧсъя лоны сэтшӧм жӧ збойӧн, повтӧмӧн, лоны дасьӧн дорйыны рӧдина.

Ӧні ме—школьница. Менам мог—отличнӧя велӧдчыны.

Ӧні—каникулъяс. Шойччам гажаа. Ворсӧмъясысь кындзи ме лыдди уна интереснӧй книга, ставсӧ 50 гӧгӧр. Медся интереснӧйясыс: „Золотой ключик", „Мальчик из Уржума" да мукӧдъяс.

Велӧдчан во кежлӧ ме важӧн нин лӧсьӧдча. Ньӧби уна учебник. Нӧшта колӧ ньӧбны куим учебник. Выль велӧдчан воын ме мӧда велӧдчыны сӧмын „отлично" да „хорошо" вылӧ.

ЛЮБА ЕСЕВА, пионерка. Сыктывкар.

МӦДА ВЕЛӦДЧЫНЫ „ОТЛИЧНО" ВЫЛӦ

Кутіс помасьны гажа, шоныд гожӧм. Гожӧмын ми долыда коллялім ассьыным шойччан кад, ветлывлім ю дорӧ купайтчыны, вӧрӧ вотсла. Ӧтчыд Сыктыв ю дорӧ ветлім пикник вылӧ,—юим чай, ворсім, сьылім, ӧктім ракушкаяс. Ёна вӧлі радейтам куйлыны, загорайтны лыа вылын.

Ме 4-ӧд классянь пыр на велӧдчи „отлично" вылӧ, „отлично" вылӧ жӧ и помалі колян во 6-ӧд класс. Локтан велӧдчан воын ме мӧда велӧдчыны 7-ӧд классын. Сійӧс кӧсйыся помавны сідз жӧ отличнӧя. А ӧні ме дасьтыся выль велӧдчан во кежлӧ: дасьті учебникъяс, повторяйта 6-ӧд классын велӧдӧм материал.

Бура велӧдчыны миянлы сетӧма став условиеяс. Ставыс асланым сайын. Босьтчамӧ сідзи велӧдчӧмӧ, медым воан велӧдчан воын эз лоны второгодникъяс, мӧдам велӧдчыны сӧмын „отлично" да „хорошо" вылӧ.

Маша КИСЕЛЕВА. Выльгорт, среднӧй школа.

ВОЛІМ ЭКСКУРСИЯӦН СЫКТЫВКАРӦ

Ме 3-ӧд класс помалі бура, сетісны „Похвальнӧй грамота". Локтан велӧдчан воын мӧда велӧдчыны 4-ӧд классын. Сідз жӧ мӧда зільны велӧдчыны бура, медым велӧдчан во помын получитны „Похвальнӧй грамота".

Ӧні, гожӧмын, ми долыда шойччам. Лэччылім экскурсияӧн Сыктывкарӧ, кӧні волім музейӧ, паркӧ, школаасӧ.

ВАЛЯ ШЕСТАКОВА. Кӧрткеросса НСШ.

ГАЖАА КОЛЛЯЛӦНЫ КАД

Вадыб сиктса пионеръяс гажаа коллялӧны гожся кад. Сдайталӧны нормаяс обороннӧй значокъяс вылӧ, купайтчӧны, загорайтӧны, уналӧн на пиысь уджалӧны колхозын. Но такӧд ӧттшӧтш лӧсьӧдчӧны выль во кежлӧ—запталӧны учебникъяс, тетрадьяс.

Но колӧ шуны, мый Вотчаса сельпо омӧля тӧждысьӧ школьникъяс вӧсна,—велӧдчысьяслы учебникъясла лоӧ ветлыны Визиндӧз, Вотчаса сельпоын учебникъяс абутӧм вӧсна. Вотчаса сельпо обязан вайны учебникъяс.

А. Бобков.

120 ТРУДОДЕНЬ

„Краснӧй май" колхозын (Сыктыв район) пионеръяс да школьникъяс колхозникъяслы сетӧны ыджыд отсӧг. Мӧд бригадаын бура уджалӧ Канов Гриша. Сылы 11 арӧс. Шабді нетшкӧ сійӧ 70—75 вожкаӧн лун, босьтӧ 1,75—1,8 трудодень ӧн лун. А кык пӧдруга, Надя Конакова да Валя Холопова луннас нетшкӧны 114—130 вожкаӧн, босьтӧны 2,85—3,25 трудоденьӧдз.

Ваня Канов таво помаліс VIII-ӧд класс. Сійӧ комсомолец. Ваня каникулъяс дырйи быд во уджалӧ колхозын. 1935 воын босьтліс 35 трудодень, 1936 воын 60 трудодень, 1937 воын 73 трудодень, 1938—103 трудодень, а таво вӧрвидзъяс вылын уджалігӧн сійӧ нин бригадиралiс. Таво Ваня кӧсйӧ уджавны не этшаджык 120 трудоденьысь.

Ник. ПОПОВ.

ПИОНЕРЪЯС—МИЯН ОТСАСЬЫСЬЯС

Менам бригадаын 6 пионер да школьник. Найӧ велӧдчӧны начальнӧй школаын. Найӧ кӧть и посньыдӧсь на, налы сӧмын на 9—11 арӧс, но колхозникъяслы сетӧны ыджыд отсӧг. Турун идралігӧн пионеръяс А. Смолева, К. Яборов, А. Яборов, В. Яборов колхозникъясӧс мездісны уна уджысь, кодъяс пионеръяслы вын серти.

А. Смолева куртіс юртуйяс. Коля Яборов—вӧвъяс корсис да найӧс видз вылӧ вайӧдіс, Алеша Яборов вуджӧдаліс ю вомӧн колхозникъясӧс видз вылӧ мунігӧн да бӧр локтігӧн, а Вася Яборов кыскаліс волокушаӧн юръяс.

Эз дугдыны уджалӧмысь и ӧні. Ӧні найӧ отсасьӧны шабді нетшкӧмын, шеп ӧктӧмын.

СМОЛЕВ, „Десятилетие" колхозса бригадир, Спаспоруб сикт.

Шойччи пионерскӧй лагерын

Ме таво шойччи Тентюковса пионерскӧй лагерын. Лагерын ми шойччим гажаа да долыда—ворсім, сьылім, йӧктім, сдайталім нормаяс обороннӧй значокъяс вылӧ, ветлывлім ю дорӧ, купайтчим. Лагернӧй лун вӧлі тырӧма гажӧн да уджӧн.

Лагерын кыкысь нуӧдлім военнӧй игра. Мӧдысь ворсігӧн ме вӧлі „синейяс" дорын. „Краснӧйяс" миянӧс вермисны.

Лагерын ме ёнмӧді ассьым здоровье. Содi 800 грамм вылӧ. Ас водзӧ пукта мог—выль велӧдчан воын велӧдчыны бура. Та вылӧ миянлы сетӧма став условиеяс.

Мариса ТЕМНОЕВА. Сыктывкарса 2-ӧд номера школа.

Монгольскӧй Народнӧй Республика

Мыйла Монголия шусьӧ Народнӧй Республикаӧн, отсалӧ оз сылы СССР? (А. М. Сельков, Чухлӧмса сиктсӧвет, Сыктыв район)

Монгольскӧй Народнӧй Республика (МНР) границаяс дорын японскӧй военщиналӧн провокацияяс, тӧдӧмысь, кыпӧдӧны сӧветскӧй граждана костын, сідз жӧ и миян газет лыддысьяс костын, интерес. Лыддысьысьяслысь тайӧ интерес удовлетворитны желайтӧмӧн, редакция сетӧ неыджыд общественно-экономическӧй обзор МНР-лы да корӧ лыддысьысьясӧс и водзӧ шыӧдчавны редакцияӧ наӧс интересуйтан вопросъясӧн.

* * *

МНР-лӧн территория 1.503 сюрс квадратнӧй километр, ыджыдджык Германиялӧн, Франциялӧн да Англиялӧн территорияясысь найӧс ӧтув босьтӧмӧн. МНР расположитчӧма СССР, Манчжурия, Китай да Тувинскӧй республика костын. Сӧветскӧй Союзкӧд границаяс сылӧн нюжалӧны 1.900 километр кузя, Китайкӧд да Манчжуриякӧд—4.300 километр кузя.

Став населениеыс 900 сюрс гӧгӧр морт, на пиысь 90 прӧчентыс коренной население—монголъяс.

Странаын эм зэв бур пастбищеяс, эм гырысь запасъяс изшомлӧн, кӧрт рудалӧн, зарнилӧн, эзысьлӧн, свинечлӧн да мукӧд полезнӧй ископаемӧйяслӧн. Но тайӧ озырлунсӧ водзті эз используйтчывлы.

XVII нэмӧдз Монголия вӧлі самостоятельнӧй государствоӧн. А сы бӧрын лои Китайлӧн колониясӧн. Китайскӧй мандаринъясӧс да монгольскӧй духовенствоӧс Монголияӧс грабитӧмын бидсяма ногӧн поддерживайтіс Япония. Кык нэм чӧж монгольскӧй народ оліс чужеземнӧй рабство улын и сӧмын 1911 вося китайскӧй революция бӧрын Монголия шедӧдіс аслас автономия. 1911 воын монгольскӧй князьяс объявитісны Монголияӧс Китайысь торйӧдчӧмӧн. Тайӧ кадсянь Монголияын кутіс содны влияние русскӧй царизмлӧн, кодi, Сталин ёрт определение серти, воплощайтіс империализмлысь медся отрицательнӧй сторонаяссӧ квадратӧ возведитӧмӧн да кодi вӧлі Европа асыввылын империализмлӧн сторожевӧй понйӧн.

Сӧмын Великӧй Октябрьскӧй социалистическӧй революция мездіс Монголияӧс да сетіс сылы право оформитчыны самостоятельнӧй государствоӧ.

1919 воын Монголияӧс оккупируйтӧны японскӧй милитаристъяс. Найӧ нюжӧдӧны ассьыныс пеж, вирӧсь киясысӧ монгольскӧй озырлунъяс вылӧ. Монголияӧс оккупируйтӧмын участвуйтiс тшӧтш русскӧй белогвардейскӧй войска—барон Унгернлӧн сідз шусян дикӧй дивизия.

Тайӧ жӧ, 1919 воын Урга карын (республикалӧн öнія столица Улан-Батор) котыртчисны медводдза революционнӧй кружокъяс. Ӧти татшӧм кружок возглавляйтіс монгольскӧй народлӧн герой Сухе-Батор, мӧд кружок—Чойбалсан, МНР-са öнія премьер-министр да военнӧй министр, маршал. Тайӧ кык кружокыс ӧтувтчисны да сідзи создайтісны народно-революционнӧй партия, кодi и возглавляйтӧ öні монголияса народӧс.

Народно-революционнӧй партия юрнуӧдіс сійӧ справедливӧй войнаын, кодӧс нуӧдіс монгольскӧй народ иноземнӧй интервентъяслысь мездысьӧм вӧсна. Аслас свобода да независимость вӧсна героическӧй тышын монгольскӧй народ аддзис вернӧй да бескорыстнӧй другӧс, отсасысьӧс—Сӧветскӧй странаса рабочӧйясӧс да крестьянаӧс.

Монгольскӧй революционнӧй правительство корӧм серти миян Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армия отсаліс Монгольскӧй народно-революционнӧй армиялы весавны Монголияӧс интервентъясысь. Ӧтлаӧн враглы паныд тайӧ тышас крепалмис сӧветскӧй да монгольскӧй народъяс костын братскӧй дружба.

МНР-са правительство корӧм серти Краснӧй Армиялӧн частьяс олісны МНР-ын 1925 воӧдз. Краснӧй Армия мунігӧн МНР-лӧн правительство шыӧдчис письмӧӧн сӧветскӧй правительство дінӧ. Монгольскӧй трудовӧй народ нимсянь героическӧй Краснӧй Армияӧс да сӧветскӧй народӧс пӧся чолӧмалӧмӧн да аттьӧалӧмӧн, монгольскӧй правительство аслас письмӧын гижліс:

„... Öнісянь Союзса да миян республикаса народъяс йитчӧмаӧсь орӧдчывтӧм вылӧ. Кыкнан республикалӧн олӧмыс кутас мунны водзӧ сьӧкыд моментъяс дырйи искренней дружбаын да взаимнӧй отсӧгын. Миян республикалӧн народ да правительство чорыда эскӧны Союз да Краснӧй Армия отсӧгӧ, воасны кӧ сэтшӧм условиеяс, кутшӧмъяс вӧліны 1921 воын“.

1924 воын монгольскӧй правительство объявитіс Монголияӧс Народнӧй Республикаӧн. Правительстволысь тайӧ акт монголияса уджалысь йӧз встретитiсны ыджыд удовлетворениеӧн.

МНР—выль типа буржуазно-демократическӧй республика, антифеодальнӧй да антиимпериалистическӧй республика. Аслас практическӧй деятельностьӧн правительство лӧсьӧдӧ подувъяс сы вылӧ, медым республикалӧн развитие муніс не капиталистическӧй туй кузя. Тайӧ пример вылас нӧшта ӧтчыд подтверждайтсьӧ Ленинлӧн—Сталинлӧн велӧдӧм, мый бӧрӧкольӧм, овмӧслӧн докапиталистическӧй формаяса страна вермас не пройдитны развитиелысь капиталистическӧй стадия, лоӧ кӧ сылы сетӧма организованнӧй отсӧг победившӧй пролетариатсянь.

Правительство да народно-революционнӧй партия успешнӧя уджалӧны сы вылын, медым республикаас лӧсьӧдны зумыд экономическӧй да политическӧй подув развитиеын некапиталистическӧй туйӧ постепеннӧя вуджӧм вылӧ. Му МНР-ын национализируйтӧма; ортсыса торговля вылӧ лӧсьӧдӧма государственнӧй монополия; промышленность, банкъяс, кредит государство киын; страна пытшкӧсса торговля кызвыннас государственнӧй да кооперативнӧй торговля киын; школа, кино, издательство сідз жӧ государство киын. Скӧт—Монгольскӧй НР основнӧй озырлун—манастыръяслысь мырддьӧма да сетӧма трудовӧй крестьянстволы. Скӧтвидзӧмлы прочнӧй подув лӧсьӧдӧм могысь котыртӧма 20 сайӧ машинно-сенокоснӧй станция.

МНР-ын паськалӧ промышленность. Эм сэні угольнӧй копияс, электростанция, механическӧй ремонтнӧй завод, вурун мысьыкан 2 фабрика, Улан-Баторын эм скӧтвидзӧмлысь продуктаяс перерабатывайтӧм вылӧ комбинат.

Ӧддьӧ кыпалӧ монгольскӧй народлӧн культура. Странаын восьтӧма уна начальнӧй да шӧр школа, эмӧсь техникумъяс.

Государствоӧн управляйтӧмын нуӧдсьӧ паськыд демократизм. Республикаса властьлӧн высшӧй орган—Великӧй Народнӧй Хурал—народ представительяслӧн съезд, кодi чукӧртчывлӧ ӧтчыд некымын воын.

Страна юксьӧ 14 административнӧй округ—аймак—вылӧ. Аймакъяс ас ӧчередын юксьӧны сомонъяс вылӧ, сомонъяс—дагаяс вылӧ. Аймакъясын да сомонъясын власть органӧн лоӧны сідз жӧ народнӧй хуралъяс.

Народнӧй хуралъяслӧн Сессияяс овлӧны ӧтиысь-кыкысь воын. Великӧй Народнӧй Хурал Сессия костын республикаӧн веськӧдлӧны Хураллӧн президиум да министръяслӧн сӧвет.

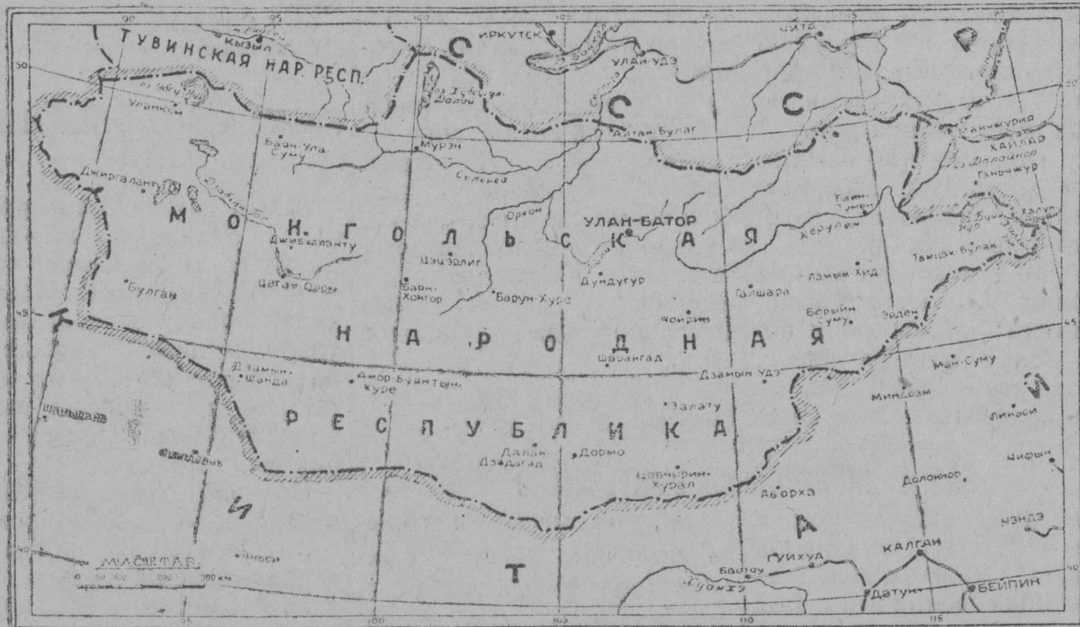
МНР-са томйӧз ӧтувтчӧны томйӧзлӧн революционнӧй союзӧ.

1936 вося март 1 лунӧ Рой Говардкӧд беседаын Сталин ёрт шуис: „Случайын, Япония решитчас кӧ уськӧдчыны Монгольскӧй Народнӧй Республика вылӧ, сійӧ независимость вылӧ покушайтчӧмӧн, миян лоӧ отсавны Монгольскӧй Народнӧй Республикалы... Ми отсалам МНР-лы сідз жӧ, кыдз ми отсалім сылы 1921 воын“.

А 1936 вося март 12 лунӧ Улан-Баторын лои кырымалӧма СССР да МНР костын взаимопомощь йылысь договор. Тайӧ договор сертиыс, кыдз шуис Молотов ёрт СССР-са Верховнӧй Сӧвет Коймӧд Сессия вылын, „...Монгольскӧй Народнӧй Республикалысь граница... Ми кутам дорйыны сідз жӧ решительнӧя кыдзи и ассьыным собственнӧй граница“.

Бӧръя кадас миян Рабоче-Крестьянскӧй Краснӧй Армиялӧн частьяс Монгольскӧй Народно-революционнӧй армиякӧд ӧтвылысь стӧчкӧя дорйӧны МНР-лысь границаяс.

З. Старцев.

КИТАЙЫН ВОЕННӦЙ ДЕЙСТВИЕЯС

ЦЕНТРАЛЬНӦЙ КИТАЙЫН

Август 13 лунӧ китайскӧй частьяс матыстчисны Шэнминжень пункт окраинаяс бердӧ, кодi находитчӧ Наньчансянь 20 километр рытыв-лунвылын. Ӧтикадӧ китайскӧй войскалӧн мӧд колонна Гасянь районын займитіс уна важнӧй пункт. Тайху ты войвыв районын китайскӧй войска весалісны японецъясысь Уси кар да нӧшта кык пункт.

ЛУНВЫВ КИТАЙЫН

Август 11 лунӧ 4 японскӧй военнӧй корабль артиллерийскӧй би прикрытие улын чеччӧдісны Биас заливын морякъяслысь десант. Китайскӧй частьяс пырисны бойӧ. Японецъяс, 100 саяс морякӧс виӧмаясӧн воштӧмӧн, бӧрыньтчисны асланыс суднояс вылӧ.

ВОЙВЫВ КИТАЙЫН

Шаньси провинция асыв-лунвыв юкӧнын китайскӧй частьяс кытшалісны Туньлю да Чжанцзи каръясса японскӧй гарнизонъяс.

Шаньси провинция рытыв юкӧнын 1.500 морта японскӧй отряд, Бонань-чень пункт босьтӧмӧн, матыстчӧ Хуанхэ ю бердӧ.

Август 12 лунӧ 500 морта японскӧй отряд, 10 орудиеӧн, 30 танкӧн, 8 самолётӧн атакуйтісны китайскӧй позицияяс Баотоу районын (Суйюань провинция). 12 часа бой бӧрын японецъяс китайскӧй войска зырӧм улын бӧрыньтчисны.

ФРАНКО-ГЕРМАНСКӦЙ ГРАНИЦА ВЫЛЫН

ПАРИЖ, 17. (ТАСС). Гавас агентство юӧртӧм серти, франко-германскӧй граница вылын, Мец районын, ӧторыт французскӧй пограничнӧй постса таможенник французскӧй территория вылысь аддзис германскӧй автомобиль куим мортӧн, кодъяс пӧвсысь кыкӧн вӧліны военнӧй формааӧсь. Кор таможенник матыстчис автомобиль дінӧ, машинаын пукалысьяс шыбытчисны сы вылӧ да оглушитісны. Сьӧрас таможенниклысь оружие, плащь да головнӧй убор босьтӧмӧн, граница нарушитысьяс пуксисны автомобильӧ да дзебсисны. Мецса прокурорскӧй властьяс заводитісны следствие.

Инцидент йылысь юӧр получитӧмӧн иностраннӧй делӧяс кузя французскӧй министерство заявитіс дипломатическӧй протест германскӧй правительстволы.

Ответственнӧй редактор И. Г. УЛЬЯНОВ.

Адрес редакции: г. Сыктывкар, Дом печати, 1-й этаж, комната № 17, редакция газеты „Коми комсомолец“. Телефон: 5—01.
Подписная плата: на 1 год—18 руб., на 6 мес.—9 руб., на 3 мес.—4 руб. 50 коп., на один мес.—1 руб. 50 коп.

Уполн. Главлита №. 2506. Типография Наркомместпрома Коми АССР.